

BELGEDE SAHTECİLİK (İMZA SAHTECİLİĞİ) SUÇUNDA MAĞDURLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ *

(EVALUATION OF VICTIMS IN DOCUMENT FRAUD (SIGNATURE FORGERY))

Uz. Dr. Muhammed Nabi Kantarci**

Uz. Dr. Eyüp Kandemir***

Uz. Dr. Ferruh Baklacioğlu ****

Yüksel Temur*****

Uz. Dr. Esat Şahin*****

Abdülbaki Coşkun*****

ÖZET

Suç, insanlığın varlığından beri karşı karşıya kaldığı sosyal bir olgudur. Suçun oluşumunda bireysel, psikolojik, sosyo-ekonomik olmak üzere bir çok faktörler etkilidir. Bu nedenle çalışmamızda da belge sahteciliği suçunda mağdurlar üzerinde demografik yaklaşımda bulunduk. Çalışmaya dahil ettiğimiz 122 olguda yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, meslek ve doğum yeri açısından değerlendirme yapıldığı gibi, suça konu belgenin türü, gönderildiği savcılık veya mahkeme ve olayın yaşandığı il açısından da değerlendirme yapıldı. Çalışmamıza göre mağdurların %11,5'i emekli, %50,8'i esnaf, %22,1'i işçi, %4,9'u memur, %4,9'u ev hanımı, %5,7'sinin diğer meslek grubunda yer aldığı tespit edildi. %87,7'si ilköğretim, %4,9'u lise, %7,4'ünün üniversite mezunu olduğu tespit edildi. Belgelerin %44,3'ü ceza, %32'si hukuk, %12,3'ü icra, %5,7'sinin diğer mahkemelerden geldiği, %5,7'sinin ise savcılıklardan geldiği tespit edilmiştir. Belgelerin %32,8'i çek, %9'u işe giriş belgesi, %27,9'u senet, %17,2'si sözleşme, %13,1'inin de diğer belgeler olduğu tespit edildi. Belge türü gruplarına göre meslekler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu ($p<0,01$). Ceza mahkemelerinden gelen belgeler arasında çek oranı; hukuk ve icra mahkemelerinden gelen belgelerde senet oranı; savcılıktan gelen belgelerde ise sözleşme oranı istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek saptandı ($p<0,01$). Sonuç olarak insanların çocukluk çağından itibaren özellikle

---

* Belgede sahtecilik (İmza sahteciliği) suçunda mağdurların değerlendirilmesi" isimli makalemiz daha öncesinde bir dergide, kongre veya sempozyumda işlem görmemiştir.

** (mnkantarci@gmail.com): Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul

*** (eyup971@gmail.com): Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul

**** (fbaklacioglu@gmail.com): Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul

***** (yulseltetur08@hotmail.com): Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul

***** (dresatsahin@gmail.com): Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul

***** (a.baki_coskun@hotmail.com): İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrencisi

ilkokuldan itibaren “sahtecilik suçlarına karşı koyma” eğitimlerini almalarının yararlı olacağını, ayrıca işe giriş bildireleri nedeniyle sıkça mağdur edilen işçilerin ise özellikle işçi sendikaları tarafından uyarılmaları ve bu yönde eğitim almaları gerektiğini düşünmekteyiz. Yapmış olduğumuz bu çalışmanın hukukçuların, sosyologların ve eğitimcilerin bu konudaki yeni çalışmalara ışık tutacağını ümit etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler

Sahtecilik, Belge, Islak imza, Mağdur.

ABSTRACT

Crime is a social phenomenon since the existence of humanity. There are many factors effective on the formation of the crime, such as personal, psychological, and socio-economic factors. Therefore, in our study we have made demographic approach on document fraud victims. 122 cases were included in this study. These cases were evaluated according to victim's age, gender, level of education, occupation and place of birth as well as the type of the document, the prosecution or the court, and the province where crime occurred. According to our study, 11.5% of the victims are retired, 50.8% of them are artisan, 22.1% workers, 4.9% civil servants, 4.9% housewives, and 5.7% other professional group. % 87.7 of the victims were found to a primary school graduates, 4.9% a high school graduates, 7.4% a university graduate. 44.3% of the documents were come from the criminal court, 32% of them from a civil court, 12.3% from the court of execution, 5.7% from other courts, and 5.7% of them from public prosecutors. 32.8% of the documents were found to be a check, 9% of them application to an employment, 27.9% bonds, 17.2% contract, 13.1% other documents. According to the types of document, statistically significant difference is found between the occupation groups ($p < 0.01$). Statistically significant difference is found in check ratio among the documents from the criminal courts, bond ratio among the documents from the civil courts and courts of execution, and contract ratio among the documents from the public prosecutors ($p < 0.01$). As a result, it would be useful to receive training for “resisting the crimes of forgery” for everyone from childhood, especially in school. We also think that the workers should be educated and warned by the labor unions against the forgery because the workers are frequently victimized with statement of employment. We hope that our study will shed light to the new studies on this issue by the lawyers, sociologists and educators.

Keywords

Forgery, Document, Original signature, Victim.

***

GİRİŞ

İşlenen her suçta bir mağdur vardır. Mağdur, suçun konusunun ait olduğu kimseye denmektedir¹. İmza ise üst kısımlarındaki yazılanların kabul edilip onaylandığını taahhüt altına sokan kişisel izlerdir². Kağıt veya bir zemin üzerindeki yazı hukuki bir kıymet taşıyorsa (Bir olayı ispata elverişli ise), hukuki bir hükmü ifade edebiliyorsa veya hukuki bir hakkı doğurmaya elverişli ise belgeden söz edilebilir. Kişilerin düzenlemiş oldukları belgelere başkalarının adlarını yazması ve belgeyi imzalamaları halinde de kağıt veya zemin yine belge niteliğindedir³. Başka bir düşünceye göre de belgenin hukuksal açıdan önem taşıyan, onu meydana getiren kişinin belirli bir beyanını içeren yazı parçası olduğu kabul edilirse belgenin başlıca üç unsurundan söz edilir. Bunlar, yazılılık, düzenleyenin belli olması ve belirli bir içeriğinin bulunmasıdır⁴.

Belgede sahtecilik suçları Türk Ceza Kanunu'nda "Kamu Güvenine Karşı Suçlar" Bölümünde değerlendirilmiştir. Kamu güveni; hukuk düzeninin, herhangi bir hukuksal olayı kanıtlama özelliği tanıdığı şeylerle doğruluk ve gerçekliğine herkesçe güvenilmesini öngördüğü şekil, alamet, işaret ve sembollerin sahtecilikten korunmalarını sağlamaya yönelik genel ve sürekli toplumsal bir hak ve menfaattir⁵. Kanunun bu bölümünde belgeler üç şekilde ele alınmıştır. Bunlar, özel belgeler, resmi belgeler ve resmi belge hükmünde olan belgelerdir⁶. Türk Ceza Kanunu'nun 204, 207 ve 210. Maddelerinde sahtecilere ilişkin cezalar belirtilmiştir^{7 8}.

Sahtecilik, başkasını aldatmak için kullanılan her türlü hile ve yöntemlere denir. Sahteciliğin kelime anlamı bir şeyin aslına benzetilerek yapılmasıdır⁹. Bizim çalışmamıza konu ettiğimiz belgelerde sahtekarlar mağdurların

-
- ¹ **Mehmet Emin ARTUK/Ahmet GÖKCEN/Ahmet Caner YENİDÜNYA.** *Suçun maddi unsurları-Mağdur.* Ceza Hukuku Özel Hükümler Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş 10. Baskı. Turhan Kitabevi Yayınları. Ankara 2010. ISBN: 975-6486-54-6. s.20
  - ² **İsmail BİRİNCİOĞLU/Erdem ÖZKARA.** *Adli belge incelemelerinde bilinmeyenler, örneklerle yazı ve imza analizi ile ıslak imza kavramı.* TBB Dergisi. 2010;87, s.403-433.
  - ³ **Mustafa AKÇİL.** *Resmi belgede sahtecilik suçu.* Gümrük Dünyası Dergisi. 2005;45, s.24-30.
  - ⁴ **Durmuş TEZCAN/Mustafa Ruhan ERDEM/Murat ÖNOK.** *Kamu güvenine karşı suçlar-Maddi konu: Belge.* Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku 7. Baskı. Seçkin Yayıncılık ve Sanayi Ticaret AŞ. Ankara 2010. ISBN: 978-975-02-1368-7. s.691-3
  - ⁵ **Mustafa AKÇİL.** *Resmi belgede sahtecilik suçu.* Gümrük Dünyası Dergisi. 2005;45, s.24-30.
  - ⁶ **Veli Özer ÖZBEK/M. Nihat KANBUR/Koray DOĞAN/Pınar BACAĞSIZ/İlker TEPE.** *3. Bölüm: Kamu güvenine karşı suçlar-Belge türleri.* Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler. Seçkin Yayıncılık ve Ticaret AŞ. Ankara 2010. ISBN: 978-975-02-1350-2. s.790-6
  - ⁷ **Ahmet GÜNDEL.** Dördüncü bölüm: Kamu güvenine karşı suçlar. Yeni Türk Ceza Kanunu Açıklaması 3. Cilt Madde 126-206. Sözkesen Matbaacılık Tic. Ltd. Şt. Ankara 2009. ISBN: 978-605-60423-3-1. s. 4040
  - ⁸ Türk Ceza Kanunu. Kanun Numarası: 5237. Yayımlandığı Resmi Gazete Tarih: 12/102004. Dördüncü bölüm: Kamu güvenine karşı suçlar.
  - ⁹ **Mustafa AKÇİL.** *Resmi belgede sahtecilik suçu.* Gümrük Dünyası Dergisi. 2005;45, s.24-30.

adına sahte imza oluşturarak ve daha sonra söz konusu belgeleri kullanmaya çalışarak suç işlemleridir.

Suç, kanunun tarif etmiş olduğu, tüm hukuk kuralları tarafından suç olmaktan çıkarılmamış fiile denmektedir¹⁰. Suç, insanlığın varlığından beri karşı karşıya kaldığı sosyal bir olgudur. Yasaya göre cezalandırılabilen eylemdir. Suç davranışını açıklamaya yönelik geliştirilen değişik teoriler vardır. Bunlar başlıca bireysel, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik teorilerdir. Bununla birlikte suçu tek bir faktörle açıklamanın mümkün olmadığı da gerçektir. Suçun oluşumunda bireysel, psikolojik, sosyo-ekonomik olmak üzere bir çok faktörler etkilidir. Yani suç multidisipliner bir olgudur¹¹. Dolayısıyla suçu önleme de multidisipliner bir çalışma gerektirir. Sahtecilik suçlarını önlemek veya azaltmak amacıyla özellikle kıymetli belgeler için güvenlik unsurları söz konusudur¹². Çalışmamıza konu edindiğimiz belgelerdeki imzalara ise bu tarz bir güvenlik unsuru eklenmesi mümkün değildir. Elle atılmış imzalar atan kişiye ait ne kadar fazla kişisel özellik içeriyorsa o kadar fazla taklidi zor ve güvenli olduğu manasını taşır. Söz konusu kişisel özellikler grafolojik ve grafometrik özelliklerdir. Bu özelliklerin kompleksliği kişinin biyopsikososyal yapısı ile ilişkilidir. Bu nedenle çalışmamızda mağdurların mesleği, eğitim seviyesi vs. özellikleri konu edildi. Türkiye’de bazı bölgeler veya iller diğerlerine göre fazla gelişmiştir. Bölgeler arasında özellikle eğitim seviyesi açısından dengesizlik ve gelişmişlik farkı söz konusudur¹³. Yine bu nedenle mağdurların doğum yeri, olay yeri vs özellikler bakımından da çalışmamızda değerlendirmeler yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi Belge İnceleme Şube Müdürlüğü’ne 2010 Yılı’nda imza incelemesi nedeniyle gelen olgular lokal etik kurul onayı alınarak değerlendirildi. 3 farklı belge inceleme uzmanının grafolojik ve grafometrik açıdan yaptıkları incelemeler sonucunda hem fikir olduğu olgular çalışmaya alındı. Raporu yazılan 317 olgudan 130’unda incelenen imzanın atfedilen kişiye ait olduğu, 65 olguda imza aidiyeti konusunda tespiti gidilemediği belirlendi. Geriye kalan 122 olguda ise imzaların atfedilen kişiye ait olmadığı yani iftiraya maruz kaldıkları tespit edildi. Yaptığımız çalışmaya mağdur olan bu 122 olgu dahil edildi. Söz konusu 122 olguda imzaların teknik açıdan atfedilen kişilere ait olmadığı belirlendiği gibi, olayın gelişimi ve akışı yönünden de mağdur edildikleri ortaya çıkartıldı. Çalışmaya konu edilen 122 olgu yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, meslek ve doğum yeri açısından değerlendirildiği gibi,

¹⁰ **Doğan SOYASLAN**. Genel giriş-Hukuk düzeni, Suç ve Türk Ceza Kanunu-Suç, suç yolu ve suç türleri. Ceza Hukuku Özel Hükümler Gözden Geçirilmiş 8. Baskı. Yetkin Basım Yayın ve Dağıtım AŞ. Ankara 2010. ISBN: 978-975-464-234-6. s.73

¹¹ **Senem BURKAY**. *Teorik çerçevede suç*. ETHOS: Dialogues in Philophy and Social Sciences. 2008;2/4, s.1-15.

¹² **Abbas KETİZMEN/Hakan KESKİN**. *Sahtecilik ve tahrifata karşı geliştirilmiş bir diplomanın tasarım ve teknolojik özellikleri*. Gazi Ü. Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fak. Derg. 2009;24, s.1-16.

¹³ **Ali İhsan ÖZDEMİR/Aytekin ALTIPARMAK**. *Sosyo-ekonomik göstergeler açısından illerin gelişmişlik düzeyinin karşılaştırmalı analizi*. Erciyes Ü. İktisadi ve İdari Bilimler F. Dergisi. 2005;24, s.97-110.

suça konu belgenin türü, gönderildiği savcılık veya mahkeme ve olayın yaşandığı il açısından da değerlendirme yapıldı.

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007&PASS 2008 Statistical Software (Utah, USA) programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodların (Ortalama, Standart sapma) yanı sıra niceliksel verilerin karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Oneway Anova testi kullanıldı. Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında ise Ki-Kare testi kullanıldı. Anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR

Çalışma 2010-2011 tarihlerinde 101'i (%82,8) erkek, 21'i (%17,2) kadın olmak üzere toplam 122 mağdur ile yapılmıştır. Mağdurların yaşları 22 ile 84 yıl arasında değişmekte olup, ortalaması $41,63 \pm 12,33$ yıldır.

Belgenin geldiği yer dağılımı incelendiğinde; en fazla İstanbul (%15,6), İzmir (%8,2), Konya (%7,4) ve Mersin (%6,6)'den geldiği görülmektedir (Tablo 1)

Doğum yeri dağılımı incelendiğinde; en fazla İstanbul (%10,6), Konya (%5,7), İzmir (%4,9) ve Samsun (%4,9) olduğu görülmektedir (Tablo 2)

Belgelerin 54'ü (%44,3) ceza, 39'u (%32) hukuk, 15'i (%12,3) icra, 7'si (%5,7) diğer mahkemelerden gelmekte olup, 7'si de (%5,7) savcılıktan gelmiştir.

Belgelerin 40'ı (%32,8) çek, 11'i (%9) işe giriş belgesi, 34'ü (%27,9) senet, 21'i (%17,2) sözleşme, 16'sı da (%13,1) diğer belgelerdir (Tablo 3).

Mağdurların 14'ü (%11,5) emekli, 62'si (%50,8) esnaf, 27'si (%22,1) işçi, 6'sı (%4,9) memur, 6'sı (%4,9) ev hanımı iken, 7'si de (%5,7) diğer meslek grubunda yer almaktadır.

Mağdurların 107'si (%87,7) ilköğretim, 6'sı (%4,9) lise, 9'u da (%7,4) üniversite mezunudur (Tablo 4).

Belge türü sözleşme olan grubun yaş ortalaması diğer gruplardan düşük saptanmıştır ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Belge türü gruplarına göre cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Belge türü gruplarına göre eğitim durumları arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Belge türü gruplarına göre meslekler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p < 0,01$); emeklilerde senet ve diğer belge türü oranı yüksek, esnaflarda çek oranı yüksek, işçilerde işe giriş belgesi oranı yüksek, memurlarda sözleşme oranı yüksek, ev hanımlarında da diğer belge türü oranı yüksek saptanmıştır (Tablo 5).

Büyükşehirlerden gelen belgeler arasında çek, sözleşme ve diğer belge türü oranları istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksekken; Şehirlerde işe giriş belgesi ve senet oranları yüksek saptanmıştır ($p < 0,01$) (Tablo 6).

Belge türü gruplarına göre doğum yerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$) (Tablo 6).

Ceza mahkemelerinden gelen belgeler arasında çek oranı; hukuk ve icra mahkemelerinden gelen belgelerde senet oranı; savcılıktan gelen belgelerde ise sözleşme oranı istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır (p<0,01) (Tablo 7).

TARTIŞMA

Ekonomik yapı ve suç arasında ilişki bulunmaktadır. Başlıca ekonomik faktörler işsizlik, yoksulluk ve görece yoksunluktur¹⁴. Çalışmamızda olguların %9'u işe giriş bildireleri nedeni ile mağdur edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) adalet ile ilgili olarak sahtecilik suçlarının istatistiğini tutmaktadır. İmza sahtecilikleri de bu başlık altında toplanmıştır. Yani ayrıca bir "imza sahteciliği" istatistiği tutulmamaktadır. Son olarak hazırlanan 2009 Yılı istatistiklerine göre Türkiye'de ceza infaz kurumuna giren 1593 sahtecilik hükmü bulunmaktadır. 355 vaka ile en çok İstanbul, 281 olgu ile Ege bölgesi (Tamamı) ve 241 olgu ile Akdeniz bölgesi başı çekmektedir. 19'ar olgu ile en az Doğu Karadeniz ve Kuzey Doğu Anadolu bölgeleri gelmektedir. İstanbul'dan sonra en çok olgu sırasıyla İzmir (146), Ankara (115) ve Adana (80) gelmektedir¹⁵. Bizim çalışmamıza göre sıralama; İstanbul, İzmir, Konya ve Mersin olup kısmen paralellik göstermektedir.

Çalışmamızda %50,8 olgu ile en fazla mağdur esnaf grubundadır. Esnaflarda çek, senet vs belge kullanımı sık olduğu için bu beklenen bir bulgudur. Ancak çalışmamızda %11,5 olgunun emekli, %4,9 olgunun ise ev hanımı olduğu tespit edildi. Oysa emekliler ve ev hanımlarının yaygın olarak ticaretle uğraşmadıkları bilinen bir gerçektir. Bu bulgu tarafımızdan; yaşlılar ve ev hanımları beden ve/ya ruh bakımından zayıf oldukları için sahtekarların hedefi olmaya ve mağdur edilmeye müsait olduğu şeklinde yorumlanmıştır^{16 17}.

İşverenlerin işe aldığı ve işten çıkardığı çalışanlarını Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirme yükümlülüğü vardır. Bu sayede çalışanların hakları korunabilmektedir^{18 19}. Çalışmamıza göre %22,1 işçi olgu mağdur edilmiştir. İşçilerin en çok mağdur olduğu konu ise (n %81,8) işe giriş bildireleridir. Yani Türkiye'de işçiler önemsenecek boyutlarda işe giriş bildireleri yüzünden mağdur olmaktadır.

Büyük şehirlerde mağdurlar arasında çek/senet, şehirlerde ise senet/çek oranı daha fazladır. Bu beklenen bir sonuçtur. Çekler bankalar tarafından belirli şartlar karşılığında ve sayı ile verilir. Senetlerde ise böyle bir zo-

¹⁴ **Zahir KIZMAZ.** *Ekonomik yapı ve suç.* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2003;13(2), s.279-304.

¹⁵ Türkiye İstatistik Kurumu. *Adalet İstatistikleri.* Ankara.2009.

¹⁶ **Bülent DURGUN/Yıldız TÜMERDEM.** *Kentleşme ve yaşlılara sunulan hizmetler.* Türk Geriatri Dergisi. 1999;2(3), s.115-120.

¹⁷ **Nuran AKDEMİR/Fatma İlknur ÇINAR/Ülkü GÖRGÜLÜ.** *Yaşlılığın algılanması ve yaşlı ayrımcılığı.* Türk Geriatri Dergisi. 2007;10(4), s.215-222.

¹⁸ **Murat GÖKTAŞ.** *Sosyal güvenlik hukukunda müeyyidesi ağır bir işveren yükümlülüğü: İşe giriş ve işten ayrılış bildireleri.* Mali Çözüm. 2010;98, s.205-216.

¹⁹ Resmi Gazete. Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği. *Sigortalılığın başlangıcı ve bildirim yükümlülüğü Madde 11.* Ankara. 2010.

runluluk yoktur. İsteyen herkes tarafından kolaylıkla elde edilebilirler. Türkiye'de şehirlere göre büyükşehirlerin dengesiz bir şekilde sanayileşmesi ve gelişmesi söz konusudur^{20 21}.

SONUÇ

Evensel ve genel bir olgu olan suç ve dolayısıyla belgede sahtecilik suçları tarihin eski devirlerinden itibaren var olmuştur. Suçun etyolojisinde pek çok neden bulunmaktadır. Bu nedenle suç işleyen veya suça sürüklenen insanları engellemek oldukça karmaşık ve zordur. Ancak bunlara karşı potansiyel mağdurları bilinçlendirmek ve korumak o kadar da zor görünmemektedir. Hukuk daha çok sonuçlanan eylemlere ilgilenir. Ancak tıpta koruyucu hekimlik ilkeleri vardır. Bu ilkeler eğitimde de uygulanabilir. Dolayısıyla insanların çocukluk çağından itibaren özellikle ilkokuldan itibaren “sahtecilik suçlarına karşı koyma” eğitimlerini almalarının yararlı olacağını, ayrıca işe giriş bildirgeleleri nedeniyle sıkça mağdur edilen işçilerin ise özellikle işçi sendikaları tarafından uyarılmaları ve bu yönde eğitim almaları gerektiğini düşünmekteyiz. Yapmış olduğumuz bu çalışmanın hukukçuların, sosyologların ve eğitimcilerin bu konudaki yeni çalışmalara ışık tutacağını ümit etmekteyiz.

TEŞEKKÜR

Çalışmamızın istatistiksel değerlendirmesinde katkıda bulunan Nihal Altintepe'ye teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKÇA

Mehmet Emin ARTUK/Ahmet GÖKCEN/Ahmet Caner YENİDÜNYA. Suçun maddi unsurları-Mağdur. Ceza Hukuku Özel Hükümler Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş 10. Baskı. Turhan Kitabevi Yayınları. Ankara 2010. ISBN: 975-6486-54-6. s.20

İsmail BİRİNCİOĞLU/Erdem ÖZKARA. Adli belge incelemelerinde bilinmeyenler, örneklerle yazı ve imza analizi ile ıslak imza kavramı. TBB Dergisi. 2010;87, s.403-433.

Mustafa AKÇİL. Resmi belgede sahtecilik suçu. Gümrük Dünyası Dergisi. 2005;45, s.24-30.

Durmuş TEZCAN/Mustafa Ruhan ERDEM/Murat ÖNOK. Kamu güvenine karşı suçlar-Maddi konu: Belge. Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku 7. Baskı. Seçkin Yayıncılık ve Sanayi Ticaret AŞ. Ankara 2010. ISBN: 978-975-02-1368-7. s.691-3

Veli Özer ÖZBEK/M. Nihat KANBUR/Koray DOĞAN/Pınar BACAKSIZ/İlker TEPE. 3. Bölüm: Kamu güvenine karşı suçlar-Belge türleri. Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler. Seçkin Yayıncılık ve Ticaret AŞ. Ankara 2010. ISBN: 978-975-02-1350-2. s.790-6

²⁰ **Nazım ÖZTÜRK.** *Bölgesel dengesizliklerin yarattığı sorunlar.* Bütçe Dünyası Dergisi. 2011;(1), s.30-35.

²¹ **Nazım ÖZTÜRK/Meral UZUN.** *Bölgesel kalkınma dinamikleri: Bölgesel dengesizliklerin ortaya çıkmasında rol oynayan iktisadi etmenler.* C.Ü. İİBF Dergisi. 2010;11(2), s.91-110.

Ahmet GÜNDEL. Dördüncü bölüm: Kamu güvenine karşı suçlar. Yeni Türk Ceza Kanunu Açıklaması 3. Cilt Madde 126-206. Sözkese Matbaacılık Tic. Ltd. Şt. Ankara 2009. ISBN: 978-605-60423-3-1. s. 4040

Türk Ceza Kanunu. Kanun Numarası: 5237. Yayımlandığı Resmi Gazete Tarih: 12/102004. Dördüncü bölüm: Kamu güvenine karşı suçlar.

Doğan SOYASLAN. Genel giriş-Hukuk düzeni, Suç ve Türk Ceza Kanunu-Suç, suç yolu ve suç türleri. Ceza Hukuku Özel Hükümler Gözden Geçirilmiş 8. Baskı. Yetkin Basım Yayıncılık ve Dağıtım AŞ. Ankara 2010. ISBN: 978-975-464-234-6. s.73

Senem BURKAY. Teorik çerçevede suç. ETHOS: Dialogues in Philosophy and Social Sciences. 2008;2/4, s.1-15.

Abbas KETİZMEN/Hakan KESKİN. Sahtecilik ve tahrifata karşı geliştirilmiş bir diplomanın tasarımı ve teknolojik özellikleri. Gazi Ü. Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fak. Derg. 2009;24, s.1-16.

Ali İhsan ÖZDEMİR/Aytekin ALTIPARMAK. Sosyo-ekonomik göstergeler açısından illerin gelişmişlik düzeyinin karşılaştırmalı analizi. Erciyes Ü. İktisadi ve İdari Bilimler F. Dergisi. 2005;24, s.97-110.

Zahir KIZMAZ. Ekonomik yapı ve suç. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2003;13(2), s.279-304.

Türkiye İstatistik Kurumu. Adalet İstatistikleri. Ankara.2009

Bülent DURGUN/Yıldız TÜMERDEM. Kentleşme ve yaşlılara sunulan hizmetler. Türk Geriatri Dergisi. 1999;2(3), s.115-120.

Nuran AKDEMİR/Fatma İlknur ÇINAR/Ülkü GÖRGÜLÜ. Yaşlılığın algılanması ve yaşlı ayrımcılığı. Türk Geriatri Dergisi. 2007;10(4), s.215-222.

Murat GÖKTAŞ. Sosyal güvenlik hukukunda müeyyidesi ağır bir işveren yükümlülüğü: İşe giriş ve işten ayrılış bildirgesi. Mali Çözüm. 2010;98, s.205-216.

Resmi Gazete. Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği. Sigortalılığın başlangıcı ve bildirim yükümlülüğü Madde 11. Ankara. 2010.

Nazım ÖZTÜRK. Bölgesel dengesizliklerin yarattığı sorunlar. Bütçe Dünyası Dergisi. 2011;(1), s.30-35.

Nazım ÖZTÜRK/Meral UZUN. Bölgesel kalkınma dinamikleri: Bölgesel dengesizliklerin ortaya çıkmasında rol oynayan iktisadi etmenler. C.Ü. İİBF Dergisi. 2010;11(2), s.91-110.

EKLER:

Tablo 1: Belgenin Geldiği Yer

Tablo 2: Mağdurların Doğum Yeri

Tablo 3: Belgenin Türü ve Geldiği Birim Dağılımı

Tablo 4: Meslek ve Eğitim Dağılımı

Tablo 5: Belge Türüne Göre Demografik Özelliklerin Değerlendirmesi

Tablo 6: Belge Türüne Göre Geldiği Yer ve Doğum Yeri Değerlendirmesi

Tablo 7: Belge Türüne Göre Geldiği Mahkeme ve Savcılık Değerlendirmesi

Tablo 1: Belgenin Geldiği Yer

	n	%		n	%
İstanbul	19	15,6	Sakarya	2	1,6
İzmir	10	8,2	Sivas	2	1,6
Konya	9	7,4	Tekirdağ	2	1,6
Mersin	8	6,6	Uşak	2	1,6
Antalya	4	3,3	Adana	1	0,8
Bursa	4	3,3	Aksaray	1	0,8
Denizli	4	3,3	Amasya	1	0,8
Gaziantep	4	3,3	Ardahan	1	0,8
Hatay	4	3,3	Balıkesir	1	0,8
K.Maraş	4	3,3	Bingöl	1	0,8
Kastamonu	4	3,3	Çorum	1	0,8
Samsun	4	3,3	D.Bakır	1	0,8
Malatya	3	2,5	Erzincan	1	0,8
Adıyaman	2	1,6	Isparta	1	0,8
Afyon	2	1,6	Karaman	1	0,8
Aydın	2	1,6	Kırklareli	1	0,8
Batman	2	1,6	Muğla	1	0,8
Çanakkale	2	1,6	Niğde	1	0,8
Karabük	2	1,6	Ordu	1	0,8
Kilis	2	1,6	Osmaniye	1	0,8
Kırşehir	2	1,6	Sinop	1	0,8

Tablo 2: Doğum Yeri

	n	%		n	%
İstanbul	13	10,6	Siirt	2	1,6
Konya	7	5,7	Urfa	2	1,6
İzmir	6	4,9	Afyon	1	0,8
Samsun	6	4,9	Almanya	1	0,8
Antalya	4	3,3	Amasya	1	0,8
G.Antep	4	3,3	Ankara	1	0,8
Hatay	4	3,3	Batman	1	0,8
K.Maraş	4	3,3	Bingöl	1	0,8
Mersin	4	3,3	Çanakkale	1	0,8
Adana	3	2,5	Erzincan	1	0,8
Ardahan	3	2,5	Gümüşhane	1	0,8
Bursa	3	2,5	Isparta	1	0,8
Erzurum	3	2,5	Karaman	1	0,8
Mardin	3	2,5	Kayseri	1	0,8
Sinop	3	2,5	Kırıkkale	1	0,8

Adıyaman	2	1,6	Kırklareli	1	0,8
Aksaray	2	1,6	Kırşehir	1	0,8
Aydın	2	1,6	Kocaeli	1	0,8
Çorum	2	1,6	Kütahya	1	0,8
D.Bakır	2	1,6	Muğla	1	0,8
Denizli	2	1,6	Ordu	1	0,8
Kastamonu	2	1,6	Osmaniye	1	0,8
Kilis	2	1,6	Sivas	1	0,8
Malatya	2	1,6	Şırnak	1	0,8
Manisa	2	1,6	Uşak	1	0,8
Muş	2	1,6	Van	1	0,8
Sakarya	2	1,6			

Tablo 3: Belgenin Türü ve Geldiği Birim Dağılımı

		n	%
Geldiği Birim	Ceza	54	44,3
	Hukuk	39	32,0
	İcra	15	12,3
	Savcılık	7	5,7
	Diğer	7	5,7
Belge Türü	Çek	40	32,8
	İşe Giriş Belgesi	11	9,0
	Senet	34	27,9
	Sözleşme	21	17,2
	Diğer	16	13,1

Tablo 4: Meslek ve Eğitim Dağılımı

		n	%
Meslek	Emekli	14	11,5
	Esnaf	62	50,8
	İşçi	27	22,1
	Memur	6	4,9
	Ev Hanımı	6	4,9
	Diğer	7	5,7
Eğitim	İlköğretim	107	87,7
	Lise	6	4,9
	Üniversite	9	7,4

Tablo 5: Belge Türüne Göre Demografik Özelliklerin Değerlendirmesi

		Belge Türü					*p
		Çek	İşe G. B.	Senet	Sözleşme	Diğer	
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	
Yaş		41,15±9,3	45,45±11	44,91±14,21	35,48±9,	41,31±15	0,064
		4	,95		57	,96	
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	*p
Cinsiyet	Erkek	37(%92,5)	10(%90,9)	27(%79,4)	16(%76,2)	11(%68,8)	0,179
	Kadın	3 (%7,5)	1 (%9,1)	7 (%20,6)	5 (%23,8)	5 (%31,3)	
Eğitim	İlk-öğretim	38 (%95)	11 (%100)	29(%85,3)	14(%66,7)	15(%93,8)	0,102
	Lise	1 (%2,5)	0 (%0)	2 (%5,9)	3 (%14,3)	0 (%0)	
	Üniversite	1 (%2,5)	0 (%0)	3 (%8,8)	4 (%19)	1 (%6,3)	
Meslek	Emekli	4 (%10)	1 (%9,1)	5 (%14,7)	1 (%4,8)	3 (%18,8)	0,001**
	Esnaf	32 (%80)	1 (%9,1)	18(%52,9)	8 (%38,1)	3 (%18,8)	
	İşçi	3 (%7,5)	9 (%81,8)	3 (%8,8)	6 (%28,6)	6 (%37,5)	
	Memur	0 (%0)	0 (%0)	3 (%8,8)	3 (%14,3)	0 (%0)	
	Ev Hanımı	0 (%0)	0 (%0)	3 (%8,8)	1 (%4,8)	3 (%18,8)	
	Diğer	1 (%2,5)	0 (%0)	2 (%5,9)	2 (%9,5)	1 (%6,3)	

+Oneway ANOVA test   •Ki-Kare test   **p<0,01

Tablo 6: Belge Türüne Göre Geldiği Yer ve Doğum Yeri Değerlendirmesi

		Belge Türü					p
		Çek	İşe G. B.	Senet	Sözleşme	Diğer	
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
Geldiği Yer	Büyükşehir	26 (%65)	4 (%36,4)	12 (%35,3)	13 (%61,9)	14 (%87,5)	0,003**
	Şehir	14 (%35)	7 (%63,6)	22 (%64,7)	8 (%38,1)	2 (%12,5)	
Doğum Yeri	Büyükşehir	19(%47,5)	4 (%36,4)	15 (%44,1)	8 (%38,1)	11 (%68,8)	0,364
	Şehir	21(%52,5)	7 (%63,6)	19(%55,9)	13(%61,9)	5 (%31,3)	

Ki-Kare test   **p<0,01

Tablo 7: Belge Türüne Göre Geldiği Mahkeme ve Savcılık Değerlendirmesi

Geldiği Mahkeme	Belge Türü					p
	Çek	İşe G. B.	Senet	Sözleşme	Diğer	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
Ceza	26 (%65)	5 (%45,5)	3 (%8,8)	12 (%57,1)	8 (%50)	
Hukuk	5 (%12,5)	4 (%36,4)	21 (%61,8)	4 (%19)	5 (%31,3)	
İcra	6 (%15)	0 (%0)	9 (%26,5)	0 (%0)	0 (%0)	0,001**
Savcılık	1 (%2,5)	1 (%9,1)	0 (%0)	4 (%19)	1 (%6,3)	
Diğer	2 (%5)	1 (%9,1)	1 (%2,9)	1 (%4,8)	2 (%12,5)	

*Ki-Kare test*****p<0,01**